

УДК 316.628

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2023.86.8>**Н. Ю. Гребінь-Крушельницька**кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри тюркології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ УСПІХУ

Розкрито суть понять «цінність», «ціннісні орієнтації особистості», а також розглянуто аксіологічну позицію щодо сприйняття й засвоєння особистістю цінностей як системи. Актуалізовано проблему ціннісних орієнтацій особистості як фактору розвитку мотивації досягнення успіху на засадах аксіологічного підходу. Проаналізовано, що цінності – це синтез знань, почуттів, потягів і дій, що посідають важливе місце в загальній структурі особистості та сприяють визначенню життєвих позицій особистості. Уточнено, що ціннісні орієнтації особистості – це цілі, пріоритети, життєві ідеали, що мотивують на досягнення успіху, спрямовують на усвідомлення й задоволення потреб особистісно-професійного зростання та є основою для самовизначення, що забезпечує вибір життєвих позицій, планів, перспектив, зумовлює сенс вибраного життєвого шляху.

Окреслено, що поняття «цінність» є ключовим поняттям аксіологічного підходу, що передбачає передусім виховання гуманістичного типу особистості та формування її духовно-моральних цінностей. Визначено, що з позицій аксіологічного підходу ціннісні орієнтації особистості є мотиваційною основою для досягнення успіху та водночас посідають вагомe місце в питаннях освітньо-професійного самовизначення, планування майбутнього, а також формування перспектив і пріоритетів сучасної особистості. Здійснено кореляцію основних принципів ціннісної освіти та гуманістичних ідей особистісно-орієнтованого навчання, що є важливими у процесі оновлення змісту навчально-виховного процесу й підходів до проблеми ціннісного навчання і виховання сучасної особистості. Обґрунтовано взаємодоповнювальний характер аксіологічного та особистісно-орієнтованого підходів у контексті гуманізації навчально-виховного процесу, що має на меті підготовку сучасної особистості до реалізації концепції життєвого шляху, орієнтує на максимальне розкриття потенційних можливостей і здібностей суб'єктів навчання та виховання, допомагає у процесі професійного самовизначення, забезпечує розвиток мотивації досягнення успіху в майбутній діяльності.

Ключові слова: цінності, ціннісні орієнтації, мотивація, аксіологічний підхід, особистісно-орієнтований підхід.

Постановка проблеми. У межах нових концепцій освіти на сучасному етапі значна увага приділяється всебічному розвитку особистості, збагаченню її індивідуального (суб'єктивного) досвіду. Важливим також є допомога особистості пізнати себе, самовизначитися та самореалізуватися в майбутній діяльності. Так, досить суттєвим є розвиток цінностей і ціннісних орієнтацій для визначення молодого особою своєї ролі у цьому процесі, її власних пріоритетів, що мотивують на досягнення успіху.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У дослідженні здійснено аналіз ідей вчених про гуманізацію і демократизацію виховання (Г. Балл, І. Бех, І. Зязюн, Н. Ничкало) та аксіологічного підходу до особистості як найвищої цінності (В. Андрущенко, І. Зязюн, Л. Губерський, І. Надольний). Підґрунтям дослідження були доробки вітчизняних педагогів із питань навчання та виховання сучасної особистості на основі цінностей (О. Власенко, С. Вітвицька, О. Дубасенюк, Ю. Пелех, О. Рацул, Л. Рибалко та ін.) і концептуальних засад особистісно-орієнтованого підходу

(Г. Балл, Л. Барановська, В. Рибалка, О. Савченко, О. Семиченко, В. Сериков, О. Пехота та ін.).

Мета статті. Ми ставили за мету розглянути систему цінностей та ціннісних орієнтацій особистості як мотиваційну основу досягнення успіху з позицій аксіологічного підходу; обґрунтувати взаємодоповнювальний характер аксіологічного та особистісно-орієнтованого підходів до проблеми ціннісного навчання і виховання сучасної особистості.

Вклад основного матеріалу. Враховуючи євроінтеграційні прагнення України на сучасному етапі, змінюються тенденції та вимоги до якості педагогічної освіти в Україні. Для того, щоб система педагогічної освіти повною мірою відповідала вимогам часу, вона має стати генератором нових ідей, динамічно розвиватись, імплементуючи актуальні світові тенденції, вчасно реагувати на зміни в суспільстві та враховувати ціннісні орієнтири сучасного молодого покоління відповідно до їх можливостей, прагнень та особистісного потенціалу.

Реальний стан справ у системі ціннісних орієнтацій молоді в Україні свідчить про підвищення

рівня значущості демократичних політико-громадянських цінностей, що зумовлено подіями останніх років у житті українського суспільства. Поряд із зниженням рівня важливості у молоді цінностей, пов'язаних із самореалізацією, спостерігається зростання просоціальних цінностей, що пов'язані зі здійсненням суспільних відносин, зокрема йдеться про комунікацію, солідарність, укріплення соціальних зв'язків [14, с. 152].

Так, важливими стали соціологічні дослідження, проведені протягом 2012–2021 рр. про становище молоді в Україні та ціннісні орієнтації сучасної української молоді [11; 14]. Метою досліджень було виявити основні проблеми соціального становища молоді України; питання зайнятості та працевлаштування; освітніх планів молоді, її залучення до неформальної освіти; громадянської позиції та активності молоді її цінностей та уподобань тощо [11, с. 68–69].

Саме тому потребує особливої уваги проблематика виховання з урахуванням сучасних ролей та місця інститутів соціалізації молоді. Адже основними функціями виховання є культурологічна, соціалізаційна, адаптаційна, ціннісноутворювальна, інтегруюча, соціального контролю. Багатогранність ролі виховання у формуванні, становленні особистості розкривається через такі аспекти її спрямованості, як формування цінностей, ідейних орієнтирів, притаманних суспільству, та розкриття потенціалу особистості як фактору забезпечення зростання соціальної ролі особистості в усіх сферах життя суспільства [14, с. 152].

З огляду на це вважаємо за необхідне звернутися до термінологічного аналізу понять «цінність» та «ціннісні орієнтації» як таких, що є дотичними до проблеми освітньо-професійного самовизначення та планування майбутнього, а також формування перспектив і пріоритетів сучасної особистості, розвитку мотивації досягнення успіху.

Протягом тривалого часу вчені намагались проникнути в сутність цінності як соціально-філософської категорії, пізнати її природу, визначити її прояви в різних сферах буття. Тож у сучасній науці сформувався уявлення про принципову важливість аксіологічного знання.

Відомі науковці В. Андрущенко, І. Зязюн, Л. Губерський, А. Кавалеров, Д. Кукла, Ю. Пелех, Л. Рибалко визначають «цінність» ключовим поняттям аксіологічного підходу. Зокрема, Ю. Пелех зазначає, що поняття «цінність» має широкий діапазон трактувань у різних філософсько-аксіологічних системах. Сукупність цих тлумачень дає підстави стверджувати, що цінності поєднують ознаки об'єктивного та суб'єктивного, духовного і матеріального, індивідуально-особистісного та загальнолюдського. Втім, результати дослідження засвідчують, що категорія «цінність» є загальнометодологічним орієнтиром у розв'я-

занні різноманітних соціальних (зокрема педагогічних) проблем [8, с. 6].

В сучасний період теорія цінностей значно розширилася, зокрема з'явилися нові відгалуження від загальної аксіології, які стали досліджувати більш конкретно і поглиблено окремі сфери ціннісної свідомості і ціннісного ставлення людини до навколишньої дійсності. З'явилася, наприклад, «педагогічна аксіологія», яка ставить своїм завданням з'ясування впливу цінностей на формування особистості; «психологічна аксіологія», що намагається дослідити вплив чуттєвої, емоційної сфери на процес оцінювання індивідом предметів і явищ навколишнього світу тощо [5, с. 21–26].

Педагог Л. Рибалко стверджує, що провідними поняттями аксіологічного підходу є цінність, аксіологічна характеристика особистості як суб'єкта ціннісних відносин, загальні аксіологічні критерії – значущість, ідеал, сенс, соціальні норми, оцінка, ціннісні орієнтації й ставлення, настанови, а також особистісні цінності – потреби, мотивація, мета, розвиток, самореалізація, професіоналізм, акме [13, с. 41].

Особливістю педагогічного підходу до вивчення ціннісної проблематики є те, що цінності розглядаються крізь призму особистісного ставлення суб'єкта до навколишньої дійсності та особливостей орієнтації в ній.

Педагогічна наука розглядає цінності у зв'язку з поняттями освіта, навчання, виховання, розвиток особистості. Цінність – це глибинний вияв потреби. Центральною проблемою педагогічної аксіології є опосередкованість засвоєного фонду знань ціннісними орієнтаціями, установками [2].

Отже, цінності – це синтез знань, почуттів, потягів і дій, що посідають важливе місце в загальній структурі особистості і сприяють визначенню життєвих позицій особистості. Цінності сприяють не тільки розумінню смислу та цілей життя, але й становлять загальну основу для самоствердження індивіда як творчої особистості, визначають життєву позицію до всіх сторін суспільного життя [9, с. 358].

На думку Ю. Пелеха та Д. Кукли, цінність – це не тільки те, що шанують і визнають важливим, а й те, до чого прагнуть, що може поставати метою життя, від досягнення якої почуваються щасливими [7, с. 18]. Цінностями можуть бути світоглядні норми, уявлення, ідеали; окремі риси людини, зокрема доброта, співчуття, ніжність, вияв турботи; житло, домашній комфорт, одяг, успіх, кар'єра, здоров'я, улюблена праця, сім'я; діти в нашому суб'єктивному розумінні також є певними цінностями [8, с. 7].

Важливим у вивченні проблеми цінностей є поняття «ціннісні орієнтації». Ціннісні орієнтації є результатом інтеріоризації цінностей особистістю (С. Вітвицька, О. Власенко, О. Дубасенюк,

А. Кавалеров, Д. Кукла, Ю. Пелех та ін). Так, у психолого-педагогічній літературі «ціннісні орієнтації» розуміють як компонент складної структури ставлень особистості до умов її існування та діяльності, пов'язуючи в єдине ціле суспільне, групове й індивідуальне у свідомості та поведінці. Наявність сталих ціннісних орієнтацій характеризує зрілість особистості, є узагальненим показником рівня духовного розвитку [1, с. 78]; спрямованість особистості на усвідомлення, засвоєння цінностей для задоволення своїх потреб [12, с. 171]; своєрідний орієнтир та відповідний регулятор поведінки й діяльності людини у предметній та соціальній реальності. [9, с. 359–360]; цілі, життєві ідеали, систему певних норм, настанови на ті чи інші цінності матеріальної або духовної культури суспільства, детермінанти ухвалення рішень тощо [2, с. 52].

Науковець А. Кавалеров розглядає ціннісні орієнтації як основу самовизначення, що є суб'єктом своїх життєвих позицій, життєвих планів і життєвої перспективи [5, с. 82]. Зважаючи на важливість для дослідження проблеми розвитку мотивації досягнення успіху процесу самовизначення особистості, вважаємо слушною думку А. Кавалерова про те, що «процес самовизначеності може бути більш ефективним, якщо індивід має можливість зіставляти образ свого «Я – зараз» і «Я – у майбутньому» із певним взірцем, ідеалом. Але яким має бути цей ідеал? Якою системою цінностей і ціннісних орієнтацій він має характеризуватися? Від цього залежатиме значною мірою самовизначеність індивіда, характер його ціннісних орієнтацій» [5, с. 82–83].

Молода особа як динамічна система перебуває у стані безперервної зміни і розвитку, в процесі якого все більшого значення набувають внутрішні рушійні сили, які дають змогу людині самостійно визначати завдання й напрям власного розвитку, тому ціннісні орієнтації спрямовують і коригують процес цілепокладання людини, створюючи основу для вибору з наявних альтернатив цілей та засобів. Тим самим система ціннісних орієнтацій визначає життєву перспективу, «вектор» розвитку особистості як найважливіше внутрішнє її джерело й механізм [14, с. 131].

Вибір певних напрямів життєвого шляху, основних цілей самовизначення означає насамперед вибір основних ціннісних орієнтацій. Це значить, що поряд із загальносуспільною структурою системи ціннісних орієнтацій кожній людині властива своя система, у якій певні ціннісні орієнтації займають відповідне рангове місце і цим визначають сенс вибраного життєвого шляху. Це й зумовлює важливість формування індивідуальних ціннісних орієнтацій, які б регулювали життєві пріоритети, визначали цілі життя. Орієнтуючись у широкому спектрі загальносуспільних ціннісних

орієнтацій і цінностей, індивід вибирає ті з них, які найбільш тісно пов'язані із його домінуючими потребами [5, с. 67]. Так, ціннісні орієнтації як механізм особистісного зростання і саморозвитку самі мають розвивальний характер і є динамічною системою [1, с. 81].

Отже, у контексті нашого дослідження ціннісні орієнтації особистості визначаємо як цілі, пріоритети, життєві ідеали, що мотивують на досягнення успіху, спрямовують на усвідомлення й задоволення потреб особистісно-професійного зростання та є основою для самовизначення, що забезпечує вибір життєвих позицій, планів, перспектив, зумовлює сенс вибраного життєвого шляху.

Саме тому суттєвим вважаємо визначення значущої ролі цінностей і ціннісних орієнтацій із позицій аксіологічного підходу, з одного боку, а з іншого – пошук механізмів їх перетворення та засвоєння для задоволення потреб особистісно-професійного зростання, цілей самовизначення і життєвих пріоритетів, що є важливим фактором мотивації досягнення успіху в майбутній діяльності.

У XXI ст. гуманізація освіти, що ґрунтується на гуманістичних цінностях, стає важливим у процесі оновлення змісту навчально-виховного процесу. Це створення умов для творчості, саморозвитку та самореалізації; це виникнення вмінь і прагнень завжди бути необхідним, корисним своїй країні. Отже, головна мета – це навчання й виховання саме такої особистості [6].

Аксіологічний або ціннісний підхід виступає одним з можливих шляхів вирішення проблем гуманізації освіти, а його теоретично-практична спрямованість представляє особистість як найвищу цінність, тому людина повинна бути освіченою, а освіта – гуманною, що відповідає ціннісним імперативам гуманізації та гуманітаризації освіти [3, с. 52].

Серед вітчизняних педагогів (О. Власенко, С. Вітвицька, О. Дубасенюк, Ю. Пелех, О. Ракул, Л. Рибалко, та ін.) загальноприйнятою є думка про те, що виховання на основі цінностей – це провідний шлях формування особистості, її духовного світу, тому в сучасних умовах постає питання не лише про ціннісне виховання, але й про ціннісне навчання, тобто навчання, яке має своїм кінцевим результатом не знання, а формування «аксіологічного світогляду, який оперує ціннісними категоріями» [9, с. 354]. Цінності не лише визначають силу, напрям мотивації та активності, а й передбачають прийняття і реалізацію концепції власного життя [7, с. 19]. Цінності виступають основою формування ціннісних орієнтацій людини, мотивують діяльність і поведінку, оскільки орієнтація людини в світі та прагнення до досягнення мети теж співвідносяться з цінностями [10, с. 73].

Таким чином, цінності є фундаментом, мотиваційною основою поведінки будь-якої особистості. Ціннісні орієнтації розглядаються як результат виховання і соціалізації підростаючого покоління. Для об'єктивного опису його трансформацій необхідно здійснювати постійний моніторинг, спираючись на результати якого можна цілком обґрунтовано робити об'єктивні висновки, прогнози та рекомендації [14].

Так, на думку С. Вітвицької, трансформація головних педагогічних і філософських ознак категорії «цінності» покладена в основу концепції особистісно орієнтованої педагогіки і гуманістичного виховання. Цей напрям повною мірою враховує діалектику навчально-виховного процесу, що заснований на необхідності єдності вільного розвитку студента, школяра з педагогічним керівництвом ними; необхідності адаптації цілей, змісту, форм, засобів і методів виховання і навчання як у вищих навчальних закладах, так і в загальноосвітніх школах, до особистості, індивідуальності [2].

З огляду на зазначене вище, аксіологічний підхід також притаманний гуманістичній педагогіці, що розглядає особистість найвищою цінністю суспільства. Тому вважаємо особливо доречним залучення в освітній процес гуманістичних принципів особистісно-орієнтованого підходу та суміжних ідей ціннісного підходу, взаємодоповнювальний характер яких відкриває новий напрям освітньої парадигми та забезпечує підготовку сучасної особистості до реалізації концепції життєвого шляху, допомагає у процесі професійного самовизначення та орієнтує на розвиток мотивації досягнення успіху. підходів до проблеми ціннісного навчання і виховання сучасної особистості.

Науковці Г. Балл, Л. Барановська, І. Бех, І. Зязюн, В. Рибалка, О. Савченко, О. Семиченко, В. Сериков, О. Пехота мету особистісно-орієнтованого навчання вбачають у забезпеченні особистісного розвитку кожного суб'єкта навчального процесу, розробці механізмів самоорганізації, самовизначення та самореалізації, розвитку духовного і морального формування особистості, її ціннісних орієнтирів, а також мотивації досягнення успіху в майбутній діяльності.

Сьогодні здійснюється системна трансформація сфери для забезпечення нової якості педагогічної освіти на всіх її рівнях. Реформування також є важливим чинником формування високорозвиненої, інтелектуальної, душевної, моральної людської особистості, яка здатна не тільки користуватися значним обсягом інформації, а й породжувати нові знання, бути унікальним джерелом креативності, творчості, рішучості та продуктивної суспільної діяльності [4, с. 22–23].

Таким чином, серед основних принципів ціннісної освіти виділяємо процес опанування і реалізації особистістю здобутків аксіологічної теорії в резуль-

таті навчання й виховання, що сприятиме її максимальному саморозкриттю та створенню умов для вибору правильних ціннісних орієнтирів у житті, розумінню особистісної значущості для здобуття кар'єри, розвитку мотивації досягнення успіху.

Також, на нашу думку, важливим є процес удосконалення навчання та виховання, що базується на принципі особистісно-орієнтованого підходу та починається з гуманістичної теорії і, своєю чергою, розглядає особистість як цілісну, яка зорієнтована на максимальну реалізацію власних здібностей, вмотивована постійно самовдосконалюватись, розвиватись, займатись самоосвітою та організувати свою діяльність, успішно використовуючи набуті знання в майбутній професійній діяльності. Провідними засадами тут є індивідуальність та самоцінність особистості.

Вважаємо, що удосконалення навчально-виховного процесу має здійснюватися через наповнення його складових духовно-моральним змістом, формуванням ціннісних орієнтацій під час дискусійного обговорення на заняттях конкретних моральних ситуацій та ціннісних проблем, виконанням ціннісно-орієнтованих проєктів тощо.

Висновки та пропозиції. У формуванні сучасної молодшої людини одне з найвагоміших місць посідає освіта, що є основним видом її повсякденної діяльності. На нашу думку, сьогодні система освіти має стати центром розвитку особистості і основним джерелом духовного та морального формування людини. Отже, актуальним у цьому контексті є взаємозв'язок аксіологічного та особистісно-орієнтованого підходів, оскільки їх основною ідеєю є гуманізація навчально-виховного процесу, максимальне розкриття потенційних можливостей та здібностей суб'єктів навчання та виховання, забезпечення процесів ціннісно-орієнтованого та індивідуально-особистісного розвитку сучасної молодшої людини для досягнення успіху в майбутній діяльності.

Список використаної літератури:

1. Белякова С. М., Бочаріна Н. А., Стеценко А. І. Емпіричне дослідження особливостей ціннісних орієнтацій дорослих / *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Психологія»*. Ужгород. нац. ун-т. Видавн. дім «Гельветика», 2022. Вип. 1. С. 77–82.
2. Вітвицька С. С. Аксіологічний підхід до виховання особистості майбутнього вчителя. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/17059/1/%D0%92%D1%96%D1%82%D0%B2%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%A1.pdf> / (дата звернення: 25.02.2023).
3. Власенко О. М. Теоретичний аспект підготовки майбутніх вчителів до формування ціннісних орієнтацій школярів в умовах цивілізаційних змін / *Вісник Житомирського державного уні-*

- верситету імені Івана Франка* : науковий журнал. Педагогічні науки / [гол. ред. П. Ю. Саух, відп. ред. Н. А. Сейко]. Житомир : Вид-во Житомир. держ. ун-ту імені І. Франка, 2017. Вип. 3(89). С. 51–55.
4. Гарбич-Мошора О. Р. Проблеми сьогодення в системі сучасної педагогічної освіти / Problems and strategies for the development of pedagogical and psychological education in Ukraine and EU countries» : Internship proceedings (December 19 – January 29, 2023. Riga, the Republic of Latvia). Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2023. Р. 2–24.
 5. Кавалеров А. А. Цінність у соціокультурній трансформації. Одеса: Астропринт, 2001. 221 с.
 6. Мозайкіна І. О. Особистісно-орієнтований підхід як необхідна умова підготовки іноземних студентів. URL: <https://dspace.vnmu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3251/Osobistisno-orientovanyy-pidhid-yak-neobkhidna-umova-pidgotovky-inozemnykh-studentiv.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 26.02.2023).
 7. Пелех Ю. В., Кукла Д. Система цінностей майбутнього фахівця і його місце на сучасному ринку праці. Монографія. Рівне: Волинські обереги, 2019. 184 с.
 8. Пелех Ю. В. Теоретико-методичні засади ціннісно-сислової готовності майбутнього педагога до професійної діяльності: автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2010. 36 с.
 9. Професійна педагогічна освіта: акме-синергетичний підхід: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 389 с.
 10. Рацуп О. А. Вплив громадянської культури та ціннісних орієнтацій на формування громадянського суспільства / Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: Центральньоукр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка, 2022. Вип. 206. С. 69–74.
 11. Реформування молодіжної політики відповідно до сучасних запитів молоді та держави. Щорічна доповідь Президентів України, Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні (за підсумками 2012–2021 років) / [редкол.: М. М. Попатенко, гол. ред. коллег.; Т. В. Бондар та ін.]. Київ: ТОВ «Ройлайд», 2021. 100 с.
 12. Рибалко Л. С. Взаємодоповнювальний характер аксіологічного й акмеологічного підходів до проблеми самореалізації особистості / Вісн. Львів. ун-ту, 2006. Вип. 21. Ч. 1. С. 167–174.
 13. Рибалко Л. С. Методолого-теоретичні засади професійно-педагогічної самореалізації майбутнього вчителя (акмеологічний аспект) : монографія. Запоріжжя: ЗДМУ, 2007. 443 с.
 14. Ціннісні орієнтації сучасної української молоді. Щорічна доповідь Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні (за підсумками 2015 року) / Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики; [редкол.: І. О. Жданов, гол. ред. коллег., О. Й. Ярема, І. І. Беляєва та ін.]. Київ, 2016. 200 с.

Hrebin-Krushelnytska N. Value orientations of the individual as a factor of the development of motivation to achieve success

The essence of the concepts «value», «value orientations of the individual» is revealed, as well as the axiological position regarding the perception and assimilation of values by the individual as a system is considered. The problem of value orientations of the individual as a factor in the development of motivation to achieve success on the basis of the axiological approach is updated. It was analyzed that values are a synthesis of knowledge, feelings, drives and actions, which occupy an important place in the general structure of the individual and contribute to the determination of the individual's life positions. It is clarified that the value orientations of an individual are goals, priorities, life ideals that motivate success, aim at realizing and satisfying the needs of personal and professional growth and are the basis for self-determination, which ensures the choice of life positions, plans, prospects, determines the meaning of the chosen life path. It is outlined that the concept of «value» is a key concept of the axiological approach, which primarily involves the education of a humanistic type of personality and the formation of its spiritual and moral values.

It was determined that from the standpoint of the axiological approach, the value orientations of the individual are a motivational basis for achieving success and at the same time occupy an important place in the issues of educational and professional self-determination, future planning, as well as the formation of perspectives and priorities of a modern individual. Correlation of the main principles of value education and humanistic ideas of personality-oriented education, which are important in the process of updating the content of the educational process and approaches to the problem of value education and education of a modern personality was carried out. The complementary character of the axiological and personality-oriented approaches in the context of the humanization of the educational process, which aims to prepare the modern personality for the realization of the concept of the life path, focuses on the maximum disclosure of the potential opportunities and abilities of the subjects of education and upbringing, helps in the process of professional self-determination, ensures the development of motivation to achieve success in future activities.

Key words: values, value orientations, motivation, axiological approach, person-oriented approach.